

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Wonen, Maatschappij en Cultuur

Datum : 8 september 2009
Uw kenmerk : **2009WMC85**
Ons kenmerk : 2009INT247694
Contactpersoon : Bas van den Barg
E-mail : bas.van.den.barg@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 2456 (06-18300518)
Bijlage(n) : 3

Onderwerp: Utrechtse EU-prioriteiten SMART

Voorgestelde behandeling: ter kennisname

Aan Provinciale Staten,

Aanleiding

Op 23 juni 2008 hebben Provinciale Staten de nieuwe Europa-strategie van de provincie vastgesteld. Op basis van het collegeprogramma zijn in de strategie negen doelstellingen geformuleerd die er toe moeten leiden dat 'Europa' maximaal bijdraagt aan de realisatie van de provinciale doelen. In de strategie worden drie prioritaire thema's genoemd om zich als provincie nadrukkelijker in Brussel en Europa te profileren: Stad/land, Utrecht als kenniscentrum voor klimaat, duurzaamheid en innovatie en Utrecht als Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. Het gaat bij deze thema's niet alleen om het opbouwen van kennis, maar ook om een actieve betrokkenheid bij de ontwikkeling en beïnvloeding van het beleid in Brussel. De drie thema's zijn gekozen omdat de provincie (en provinciale partners als de universiteit) specifieke belangen bij de dossiers heeft en via deze dossiers zich kan profileren naar de buitenwereld toe.

Voorgeschiedenis

Tijdens de behandeling in de commissie BEM op 18 mei jl. van de Statenbrief Europese prioriteiten 2009, waarbij aan de hand van de werkprogramma's van het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) en de Randstadprovincies werd stilgestaan bij actuele EU-dossiers, werd door de Staten gevraagd de Utrechtse prioritaire thema's meer SMART te formuleren dan in de Europa-strategie. In de strategie worden algemene doelstellingen geformuleerd, maar ontbreken concrete termijnen en acties om de doelstellingen te realiseren. Met behulp van de betrokken afdelingen Groen (thema Stad/land), Bodem & Water en Milieu (kenniscentrum voor klimaat) en ECV (Culturele hoofdstad) worden in de bijlagen de drie Utrechtse prioritaire EU-dossiers meer SMART weergegeven.

Essentie / samenvatting:

Bij alle drie dossiers komt duidelijk naar voren, dat er sprake is van een lange looptijd. De belangen van het landelijk gebied onder de rook van steden in het nieuwe Europese plattelandsbeleid wordt de komende jaren bij de ontwikkeling van de beleidskaders voor de periode 2014-2020 actueel. Concrete voorstellen hiervoor zullen waarschijnlijk in 2011 gepubliceerd worden, in nauwe samenhang met de voorstellen van de Europese Commissie voor de Europese meerjarenbegroting 2014-2020. Op het dossier Stad/land speelt overigens op korte termijn de besteding van extra middelen voor plattelandsontwikkeling (POP), die naar aanleiding van de zgn. Health Check van het Gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) zijn vrijgekomen.

Het streven om in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa te worden komt in 2012-2013 tot een hoogtepunt, omdat dan de selectieprocedure plaatsvindt. In 2012 wordt de selectieprocedure opgestart

en vindt de eerste ronde plaats. Een onafhankelijke jury maakt in 2013 een keuze uit de vier overgebleven kandidaten, die rond de zomer van 2013 het uiteindelijke oordeel krijgen gepresenteerd.

De vorming in de regio van een kenniscentrum voor klimaat, duurzaamheid en innovatie is in volle gang. Spin in het web is hierbij de Universiteit Utrecht, waar hard wordt gewerkt aan een wetenschappelijk centrum voor Aarde en duurzaamheid. De vorming wordt versneld door de selectie eind 2009 van drie Europese kenniscentra (KIC's = Knowledge and Innovation Communities), die na hun uitverkiezing in aanmerking komen voor Europese fondsen voor o.a. innovatieprojecten en netwerkvorming. De UU maakt als leidende partner van een Nederlands consortium deel uit van een Europees consortium dat meedingt naar de titel van Europees klimaatkenniscentrum. De titel mag niet worden gezien als een eindpunt, maar geeft een extra impuls aan de opbouw van een Europese cluster van kennisinstellingen, overheden en commerciële bedrijven rond het thema klimaat, dat competitief is op wereldschaal en de economieën van de deelnemende regio's stimuleert. De selectie van het klimaatconglomeraat waarin Utrecht participeert, kan de vorming van het Utrechtse kenniscentrum van klimaat, duurzaamheid en innovatie een belangrijke push geven. Mocht het conglomeraat niet de status van KIC krijgen, dan hebben alle inspanningen er toch toe geleid dat provincie en Universiteit Utrecht de samenwerking op het gebied van klimaat en duurzaamheid met belangrijke partners hebben geïntensiveerd zodat de regio zich steeds beter Europees onderscheidt op het thema klimaat.

Om op de drie prioritaire thema's succesvol te zijn, is de provincie afhankelijk van diverse factoren. Op het thema Stad/land wordt nadrukkelijk samengewerkt met de andere Randstadprovincies en Limburg in het Europese netwerk PURPLE. Om deel uit te maken van het Europese klimaatkenniscentrum (KIC) is de provincie verplicht om met partners uit de regio of Nederland (universiteit, TNO, Deltares enz.) samen te werken, maar ook met partners uit andere Europese lidstaten. Voor het binnenhalen van de titel van Europese Culturele Hoofdstad is nauwe samenwerking met de gemeente Utrecht een absolute voorwaarde. Toch kan de provincie Utrecht door een proactieve houding en een bovengemiddelde inzet een bepalende rol spelen in alle samenwerkingsverbanden en daarmee een wezenlijke bijdrage leveren in het realiseren van de doelen met betrekking tot de drie prioritaire EU-dossiers.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

- Algemeen: Inzicht verschaffen aan Statenleden over doelstellingen, termijnen en acties met betrekking tot de drie Utrechtse prioritaire Europa-thema's.
- Stad/land: Landelijk gebied in stedelijke agglomeraties als onderdeel van het nieuwe Europese beleid voor plattelandontwikkeling 2014-2020.
- Culturele Hoofdstad van Europa: Binnenhalen titel van Culturele Hoofdstad van Europa 2018 in 2013.
- Samenwerkende (kennis)organisaties uit de regio op het gebied van klimaat spelen in Europa een rol van betekenis.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen
De secretaris, drs. H.H. Sietsma

FICHES PRIORITAIRE EUROPESE THEMA'S PROVINCIE UTRECHT

Titel thema: stad/land

Verantwoordelijke GS-leden: gedeputeerde R.W. Krol

Doelstelling:

Behoud en ontwikkeling van peri-urbane landbouwgebieden waar landbouw met kwaliteitsproductie gecombineerd wordt met een aantrekkelijk platteland voor de stedeling.

Korte omschrijving thema

In dichtbevolkte verstedelijkte gebieden zoals de Randstad is er een sterke interactie tussen de stad en het omringende platteland. De nabijheid van de stad biedt voor de landbouw kansen voor de afzet van verse kwaliteitsproducten. De stedeling maakt gebruik van het platteland voor ontspanning en recreatie. De grondprijzen zijn hoog omdat behalve landbouw, wonen bedrijven en infrastructuur grond claimen. Het Gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) heeft nauwelijks aandacht voor deze specifieke kansen en problemen van de peri-urbane gebieden. Dit geldt zowel voor beleid als subsidiemogelijkheden. Voorkomen moet worden dat het toekomstige Europese landbouwbeleid de kwestie van de peri-urbane gebieden negeert.

Korte krachtenveldanalyse:

Bij de lobby voor aandacht en subsidiemogelijkheden voor peri-urbane landbouw zijn Nederlandse provincies en peri-urbane regio's in andere lidstaten bondgenoten. De vier Randstadprovincies zijn lid van het Europese netwerk PURPLE, waarin samen met andere sterk verstedelijkte regio's bij de EU-instellingen aandacht wordt gevraagd voor de situatie van het landelijke gebied onder stedelijke druk. De Europese Commissie krijgt langzaam aan steeds meer begrip voor en kennis van de situatie van agrariërs die onder de rook van stedelijke gebieden hun bedrijf uitvoeren. De Nederlandse regering steunt enerzijds de Randstadprovincies in Brussel bij hun pleidooi, maar anderzijds komen vanuit het rijk geluiden om op Europese budgetten te bezuinigen en plattelandsbeleid en regionaal beleid te renationaliseren. Het is twijfelachtig of het rijk bij renationalisatie de wegvallende financiering van de EU volledig zal compenseren.

Tijdpad tot 2011 (overzicht van belangrijke mijlpalen van het thema/dossier):

De belangen van het landelijke gebied onder de rook van steden in het nieuwe Europese plattelandsbeleid wordt de komende jaren bij de ontwikkeling van de beleidskaders voor de periode 2014-2020 actueel. Concrete voorstellen hiervoor zullen waarschijnlijk in 2011 gepubliceerd worden, in nauwe samenhang met de voorstellen van de Europese Commissie voor de Europese meerjarenbegroting 2014-2020.

Op korte termijn speelt de besteding van het extra Europese plattelandsgeld (POP) dat voor de periode 2010-2013 beschikbaar komt (146 miljoen EUR voor heel Nederland). Utrecht lobbyt ervoor om hiervan een groot deel te gebruiken om in het Nationale Landschap Groene Hart steun te bieden aan een toekomstgerichte landbouw en behoud van natuur, landschappelijk waarden en recreatieve mogelijkheden.

Titel thema: Europees Kenniscentrum voor Klimaat, duurzaamheid en innovatie

Verantwoordelijke GS-leden: gedeputeerde W. de Jong

Doelstelling:

Deelname van organisaties uit de regio onder leiding van de Universiteit Utrecht in het Europees Kenniscentrum (KIC) op het gebied van klimaat.

Korte omschrijving thema (incl. relatie met provinciaal beleid):

De Europese Unie wil het wetenschappelijk onderzoek in Europa bevorderen, om kennis, innovatie, ondernemerschap en onderwijs te bevorderen. Op drie deelterreinen (klimaat, energie en ICT) zal de Europese Commissie in december 2009 Europese consortia aanduiden als Europese kenniscentra. Deze kenniscentra bestaan uit regionale clusters van kennisinstellingen, overheden en bedrijven. Binnen de provincie bevinden zich veel organisaties met expertise op het gebied van klimaat en duurzaamheid. Deze organisaties bundelen hun krachten binnen een internationaal consortium dat innovatie op het gebied van klimaat en duurzaamheid sneller laat verlopen door betere onderlinge samenwerking. Dit consortium dingt mee voor de titel van Europees Kenniscentrum (KIC) op het gebied van klimaat.

De provincie zelf heeft een rol, bijvoorbeeld als afnemer van innovaties, om de ambities zoals klimaatrobustheid in 2040 te behalen. De provincie ondersteunt daarom de deelname van Utrechtse organisaties aan het Europese consortium onder leiding van de Universiteit van Zürich. Dit consortium dient in voor de officiële status van Europees Kenniscentrum voor Klimaat maar kan ook onafhankelijk activiteiten ontplooiën.

Korte krachtenveldanalyse:

Er wordt samengewerkt met o.a. de UU, de WUR, de TUD, TNO, Deltares, KNMI, Grontmij, Stadshavens Rotterdam, gemeente Utrecht, Franse, Engelse, Duitse en Zwitserse partijen. Concurrerende consortia vormen zich, waarvan één in het bijzonder rond de Provincie Zeeland.

Tijdpad tot 2011 (overzicht van belangrijke mijlpalen van het thema/dossier):

1. 27 augustus 2009: indiening aanvraag voor KIC
2. 17 december 2009: uitkomst van aanvraag KIC
3. Vanaf 2010: start activiteiten (projectaanvragen) in het kader van het KIC

Titel thema: Utrecht als Culturele Hoofdstad van Europa in 2018

Verantwoordelijke GS-leden: gedeputeerde mw. A. H. Raven

Doelstelling: De historische Vrede van Utrecht wordt groots gevierd in 2013 en in 2018 is Utrecht Culturele Hoofdstad van Europa.

Korte omschrijving thema (incl. relatie met provinciaal beleid):

In 2013 is het 300 jaar geleden dat de Vrede van Utrecht is gesloten. Dit moment is aanleiding om de (inter)nationale culturele profilering van Utrecht te versterken en de culturele infrastructuur een impuls te geven, door middel van het programma Vrede van Utrecht 2013/Culturele Hoofdstad 2018. De viering van de Vrede van Utrecht in 2013 en het versterken van de culturele infrastructuur moeten tevens de opmaat zijn naar de verkiezing van Utrecht tot culturele hoofdstad in 2018. Getracht wordt om 2013 door de EU te laten uitroepen tot Europees Jaar van de Vrede om de viering van de Vrede van Utrecht een Europees tintje te geven.

Europese Commissie doet voordracht voor thema van Europees Jaar 2013. Initiatief ligt hiervoor bij het directoraat-generaal Onderwijs en cultuur. Voordracht gaat via interne procedure van Commissie. Voordracht wordt in 2011 gedaan.

Aanduiding Culturele Hoofdstad van Europa gaat via een selectie in twee rondes, waarbij een jury, bestaande uit Nederlandse en Europese experts, op basis van een bid en een bezoek aan de kandidaten de uiteindelijke keuze maakt. Eerste ronde vindt plaats in 2012, tweede ronde en definitieve selectie in 2013.

Korte krachtenveldanalyse:

Vrede van Utrecht 2013

Partner is gemeente Utrecht en de stichting Vrede van Utrecht.

Tevens willen we andere gemeenten in de provincie hier intensief bij betrekken. Daarnaast wordt samengewerkt met de Universiteit Utrecht en instellingen uit het culturele veld; en wordt het onder de aandacht gebracht van ambassades van de betrokken landen in Den Haag en Brussel.

Europese Commissie doet voordracht voor thema van Europees Jaar via interne procedure. Daardoor is het moeilijk om een inschatting te maken van potentiële concurrenten, voor zover die aanwezig zijn.

CHE 2018

Vaste samenwerkingspartner is de gemeente Utrecht en de stichting Vrede van Utrecht. Daarnaast wordt samenwerking gezocht met Malta, die eveneens in 2018 een Culturele Hoofdstad levert.

Tevens willen we andere gemeenten in de provincie hier intensief bij betrekken. Daarnaast wordt samengewerkt met de Universiteit Utrecht en instellingen uit het culturele veld; en wordt het onder de aandacht gebracht van ambassades van de betrokken landen in Den Haag en Brussel.

Concurrenten: overige (potentiële) kandidaten in Nederland, waaronder Den Haag en Maastricht.

Tijdpad tot 2011 (overzicht van belangrijke mijlpalen van het thema/dossier):

2009

- Verder uitwerken strategie 2018
- Contacten Malta verder uitbouwen
- Bidbook opstellen voor CH2018

Jaarlijks

- Jaarlijks Te Deum / lezingen/ leerstoel
- Netwerk uitbouwen, informeren over 2013 en CHE2018
- Jaarlijks Brussel-evenement